

retine, quò commodiùs tibi ministretur. Conserva te mihi. Dies promissorum adest: quem etiam representabo, si adveneris. Etiam, atque etiam vale. III. Id. hora III.

ARGUMENTUM.

Hortatio ad morbum depellendum.

Tullius Tironi S. D.

Omnia à te data mihi putabo, si te valentem videro. Summa cura expectabam adventum Menandri, quem ad te miseram. Cura, si me diligis, ut valeas: et, cum te benè confirmaris, ad nos venias. Vale. IV. Id. April.

ARGUMENTUM.

Gratias agit, et gratulatur de Tirone manumisso.

Quintus Marco Fratri S. D.

De Tirone, mi Marce, ità te meumque Cicero-
nem, et meam Tulliolam, tuumque filium videam,
ut mihi gratissimum fecisti, cum eum, indignum
illa fortuna, nobis amicum, quàm servum esse
maluisti. Mihi crede, tuis, et illius litteris perlec-
tis, exilui gaudio: et tibi et ago gratias, et gra-
tulator. Si enim mihi Statii fidelitas est tantà volupta-
tati, quanti esse in isto hæc eadem bona debent,
additis litteris, sermonibus humanitate, quæ sunt
his ipsis commodis potiora? Amo te omnibus equi-
dèmaximis de causis, verùm etiam proptèr hanc,
vel quòd mihi sic, ut debuisti, nuntiasti. Te totum

in litteris vidi. Sabini pueris et promisi omnia,
et faciam. Vale.

ARGUMENTUM.

*Reprehendit Tironem, quia scripserat: valetudi-
ni fideliter inserviando; eumque rogat, ut omnino
valetudini inserviat.*

Tullius Tironi S. D.

Video quid agas. Tuas quoque epistolas vis re-
ferri in volumina. Sed heus tu, qui esse meorum
scriptorum soles, undè illud tam valetudini fide-
litàter inserviando? undè in istum locum fidelitàter
venit? cui verbo domicilium est proprium in of-
ficio, migrationes in alienum multæ. Nam et doc-
trina, et domus, et ars, et ager etiam fidelis di-
ci potest: ut sit, quomodò Theophrasto placet,
verecunda translatio. Sed hæc coràm. Demetrius
venit ad me. Quo quidè comitatu, satis scis. Tu
enim videlicèt non potuisti videre: cràs aderit; vi-
debis igitùr: nam ego hinc perendiè manè cogito.
Valetudo tua me valdè sollicitat: sed inservi, et
fac omnia. Tum te mecum esse, tum mihi cumu-
latissimè satisfacere putato. Cuspio quòd operam
dedisti, mihi gratum est, valdè enim ejus causa
volo. Vale.

ARGUMENTUM.

*Scripserat Cicero in titulo epistolæ: Tullius Tul-
lio Tironi; quòd Tiro omittendum rescripsit ad in-
vidiam vitandam. De hoc, aliisque de rebus scripta
est hæc epistola.*

Tullius Tironi S. D.

Quid igitùr? non sic oportet? equidè censeo

sic, addendum etiam, suo. Sed, si placet, invidia vitetur; quam quidem ego sæpè contempsi. Tibi gaudeo profuisse. Si verò etiam Tusculanum, dicit boni, quantum mihi illud erit amabilius? Sed, si me amas: quod quidem aut facis, aut perbellè simulas; quòd tamen in modum procedit: sed, ut est, indulge valetudini tuæ, cui quidem tu adhuc, dum mihi deservis, servisti non satis. Ea quid postulet, non ignoras. Fac bellus revertare. Non modò te, sed etiam Tusculanum nostrum plùs amem. Parhedrum excita, ut hortum ipse conducat: sic olitorem ipsum commovebis. Heluo nequissimus H. S. clo. dabat, nullo aprico horto, nullo emissario, nulla maceria, nulla casa. Iste nos tanta impensa derideat? calface hominem, ut ego M. Othonem; itaque abutor coronis. De Crabra quid agatur, etsi nunc quidem etiam nimium est aquæ, tamen velim scire. Horologium mittam et libros, si erit sudum. Sed tu nullosne tecum libellos; an pangis aliquid Sophocleum? fac opus appareat. A. Ligurius, Cæsaris familiaris, mortuus est bonus homo, et nobis amicus. Te quando expectemus, fac ut sciam. Cura te diligentèr. Vale.

ARGUMENTUM.

De litteris, de Demetrio, et de Aufdiano nomine.

Tullius Tironi S. D.

Expecto tuas litteras de multis rebus, te ipsum multò magis. Demetrium redde nostrum, et aliud si quid potes, boni. De Aufdiano nomine nihil te hortor: scio tibi curæ esse, sed confice; et si ob

eam rem moraris, accipio causam: si te id non tenet, advola. Litteras tuas valdè expecto. Vale.

ARGUMENTUM.

De valetudine curanda, de libris componendis, de olitore, de reditu Tironis.

Tullius Tironi S. D.

Sollicitat (ita vivam) me tua, mi Tiro, valetudo: sed confido, si diligentiam, quam instituisti, adhibueris, citò te firmum fore. Libros compone, indicem cum Metrodoro lubebit, quando ejus arbitratu videndum est. Cum olitore, ut videtur. Tu potes Kalend. expectare gladiatores, postridiè redire: et ità censeo: verum ut videbitur. Cura te (si me amas) diligentèr. Vale.

ARGUMENTUM.

Propensionem animi, studiumque ad virtutem significat: et de prædio empto gratulatur.

Cicero F. Tironi suo dulciss. S. D.

Cum vehementèr tabellarios expectarem quotidie, aliquandò venerunt, post diem XL. et VI. quam à vobis discesserant: quorum mihi fuit adventus optatissimus. Nam cum maximam cœpisset lætitiā ex humanissimi, et charissimi patris epistola: tūm verò jucundissimæ tuæ litteræ cumulum mihi gaudii attulerunt. Itaque me jam non pœnitebat, intercapedinem scribendi fecisse, sed potiùs lætabar: fructum enim magnum humanitatis tuæ capiebam ex silentio mearum litterarum. Vehementèr igitur gaudeo, te mea sine dubitatione acce-

pisse excusationem. Gratos tibi, optatosque esse, qui de me rumores afferuntur, non dubito, mi dulcissime Tiro: præstaboque, et enitar, ut in dies magis, magisque hæc nasceps de me duplicetur opinio. Quarè, quod polliceris, te buccinatorum fore existimationis meæ, firmo id constantique animo facias licet. Tantum enim mihi dolorem, cruciatumque attulerunt errata ætatis meæ, ut non solum animus à factis, sed aures quoque à commemoratione abhorreant. Cujus te sollicitudinis, et doloris participem fuisse, notum, exploratumque est mihi. Nec id mirum. Nam cum omnia mea causâ velles mihi successa, tum etiam tua; socium enim te meorum commodorum semper esse volui. Quando igitur tum ex me doluisti, nunc ut duplicetur tuum ex me gaudium, præstabo. Cratippo me scito, non ut discipulum, sed ut filium esse conjunctissimum. Nam cum audio illum libenter, tum etiam ejus propriam suavitatem vehementer amplector. Sum totos dies cum eo, noctisque sæpenumerò partem. Exoro enim, ut mecum quam sæpissimè cœnet. Hac introducta consuetudine, sæpè inscientibus nobis, et cœnantibus, obrepit; sublataque severitate philosophiæ, humanissimè nobiscum jocatur. Quarè da operam, ut hunc talem, tam jucundum, tam excellentem virum videas quamprimùm. Nam quid ego de Brutio dicam? quem nullo tempore à me patior discedere: cujus cum frugi, severaque est vita, tum etiam jucundissima convictio. Non est enim conjunctus jocus à philologia, et quotidiana. Huic ego locum in proximo conduxì, et, ut possum, ex meis angustiis illius sustento tenuitatem. Prætereà

declamitare græcè apud Cassium institui: latinè autem apud Brutium exerceri volo. Utor familiaribus, et quotidianis victoribus, quos secum Mitylenis Cratippus adduxit, hominibus et doctis, et illi probatissimis. Multum etiam mecum est Epicrates, princeps Atheniensium, et Leonides, et horum ceteri similes. De Gorgia autem quod mihi scribis, erat quidem ille in quotidiana declamatione utilis, sed omnia postposui, dummodò præceptis patris parerem, enim scripserat, ut eum dimitterem statim. Tergiversari nolui, ne mea nimia diligentia suspicionem ei aliquam importaret. Deinde illud etiam mihi succurrebat, grave esse, me de judicio patris judicare. Tuum tamen studium, et consilium gratum, acceptumque est mihi. Excusationem angustiarum tui temporis accipio: scio enim quam soleas esse occupatus. Emisse te prædium, vehementer gaudeo, feliciterque tibi rem istam evenire cupio. Hoc loco me tibi gratulari, noli mirari. Eodem enim ferè loco, tu quoque emisse te, fecisti me certiozem. Habes ubi deponendæ tibi sint urbanitates. Rusticus romanus factus es. Cum ego mihi nunc ante oculos tuum jucundissimum conspectum propono; videor enim videre e mentem te rusticas res, cum villico loquentem, in lacinia servantem ex mensa secunda semina. Sed (quod ad rem pertinet) me tum tibi defuisse, æquè ac tu doleo. Sed noli dubitare, mi Tiro, quin te sublevaturus sim, si modò fortuna me, præsertim cum sciam, communem nobis emptum esse istum fundum. De mandatis, quòd tibi curæ fuit, est mihi gratum; sed peto à te, ut quam celerrime mihi librarius mittatur: maximè quidem græcus.

Multum enim mihi eripitur operæ in scribendis hypomnematis. Tu velim in primis cures, ut valeas, ut unâ possimus. Antherum tibi commendo. Vale.

ARGUMENTUM.

Prima pars hujus epistolæ est de valetudine curanda, reliqua variis de rebus.

Tullius Tironi suo S. D.

Spero ex tuis litteris tibi meliùs esse: cupio quidè certè. Cui quidè rei omni ratione cura, ut inservias: et cave suspiceris, contra voluntatem meam te facere, quod non sis mecum. Mecum es, si te curas. Quarè malo te valetudini tuæ servire, quàm meis oculis, et auribus: etsi enim et audio te, et video libentèr, tamen hoc multò erit, si valebis, jucundiùs. Ego hic cesso, quia ipse nihil scribo: lego autem libentissimè. Tu istic, si quid librarii mea manu non intelligent, monstrabis. Unâ omninò interpositio difficilior est, quàm ne ipse quidè facilè legere soleo, de quadrimo Catone. De triclinio cura, ut facis. Tertia aderit, modò ne Publius rogatus sit. Demetrius iste nunquàm omninò Phalereus fuit, sed nunc planè Billienus est. Itaque te do vicarium. Tu eum observabis. Etsi verumtamen, de illis: nosti cætera. Sed tamen, si quem cum eo sermonem habueris, scribes ad me, ut mihi nascatur epistolæ argumentum, et ut tuas quàm longissimas litteras legam. Cura, mi Tiro, ut valeas: hoc mihi gratius facere nihil potes. Vale.

ARGUMENTUM.

Hortatur, ut professionem conficiat: scribitque sibi esse in animo amicitiam Antonii conservare.

Tullius Tironi S. D.

Tu verò confice professionem, si potes. Etsi hæc pecunia ex eo genere est, ut professione non egeat. Verumtamen Balbus ad me scripsit, tanta se epiphora oppressum, ut loqui non possit. Antonius de lege, quid egerit: liceat modò rusticari. Ad Bithynicum scripsi. De Servilio tu videris, qui senectutem non contemnis. Etsi Atticus noster, quia quondam me commoveri intellexit, idem semper putat, nec videt, quibus præsiidiis philosophiæ septus sim: et herculè, quòd timidus ipse est. Ego tamen Antonii inveteratam sine ulla offensione amicitiam retinere sanè volo: scribamque ad eum: sed non antequàm te videro: nec tamen te avoco à syngrapha. Cras expecto Leptam: etenim ad cujus rutam pulegio mihi tui sermonis utendum est. Vale.

ARGUMENTUM.

Argumentum hujus epistolæ est de rationibus.

Tullius Tironi S. D.

Etsi manè Harpalum miseram: tamen, cum haberem, cui rectè darem litteras, etsi novi nihil erat, iisdem de rebus volui ad te sæpiùs scribere: non quin confiderem diligentia tuæ, sed rei me magnitudo movebat. Mihi prora, et puppis (ut

græcorum proverbium est) fuit à me tui dimittendi, ut rationes nostras explicares. Offilio, et Aurelio utique satisfiat. A. Flamma, si non potes omne, partem aliquam velim extorqueas, in primisque, ut expedita sit pensio Kal. Jan. De attributione conficies: de repræsentatione videbis. De domesticis rebus hactenus. De publicis omnia mihi certa, quid Octavius, quid Antonius, quæ hominum opinio: quid futurum putes. Ego vix teneor, quin accurram. Sed scilicet litteras tuas expecto, et scito, Balbum tuum fuisse Aquini, cum tibi est dictum, et postridiè Hirtium. Puto utrumque ad aquas. Sed quod egerint, Dolabellæ procuratores fac ut admoneantur. Appellabis etiam Papiam. Vale.

ARGUMENTUM.

Litteras quàm creberrimas requirit.

Cicero F. Tironi suo S. D.

Etsi justâ, et idoneâ usus es excusatione intermissionis litterarum tuarum: tamen id ne sæpius facias, rogo. Nam, etsi de reipublicæ rumoribus, et nuntiis certior fio, et de sua in me voluntate semper ad me perscribit pater: tamen de quavis minima re scripta à te ad me epistola semper fuit gratissima. Quarè, cum in primis tuas desiderem litteras, noli committere, ut excusationis potiùs expleas officium scribendi, quàm assiduitate litterarum. Vale.

ARGUMENTUM.

Suaviter Tironem accusat, quia litteras non miserat; rogatque, ut omninò etiam argumentum scribat.

Q. Cicero Tironi suo S. D.

Verberavi te cogitationis tacito dumtaxat convicio, quòd fascisculus alter ad me jam sine tuis litteris perlatus est. Non potes effugere hujus culpæ pœnam, te patrono. Marcus est adhibendus: isque diù, et multis lucubrationibus commentata orationibus vide, ut probare possit, te non peccasse. Planè te rogo, sicut olim matrem nostram facere memini, quæ lagenas etiam inanes obsignabat, ne dicerentur inanes aliquæ fuisse, quæ furtim essent exsiccata: sic tu, etiam si, quod scribas, non habebis, scribito tamen, ne furtum cessationis quæsivisse videaris. Valdè enim mihi semper et vera, et dulcia tuis epistolis nuntiantur. Ama nos, et vale.

ARGUMENTUM.

Invehitur in consules designatos, Hirtium, et Pansam: benevolentiam suam in Tironem significat.

Q. Cicero Tironi suo S. D.

Mirificam mihi verberationem cessationis epistola dedisti. Nam quæ partiùs frater perscripserat, verecundia videlicet, et properatione, ea tu, sine assentatione, ut erant, ad me scripsisti: et maximè de consulibus designatis: quos ego penitùs novi libidinum, et languoris effeminatissimi animi plenos. Qui nisi à gubernaculis recesserint,

maximum ab universo naufragio periculum est, incredibile est, quæ ego illos scio, oppositis gallo- rum castris, in æstivis fecisse: quos ille latro, nisi aliquid firmitus fuerit, societate vitiorum deliniet. Res est aut tribunitiis, aut privatis consiliis munienda. Nam isti duo vix sunt digni, quibus alteri Cesenam, alteri Cossutianarum tabernarum fundamenta credas. Te (ut dixi) fero in oculis. Ego vos ad III. Kal. videbo; tuosque oculos, etiamsi te veniens in medio foro videro, dissuaviabor. Me ama. Vale.

FINIS.

